

94-12
1909

მათრასი

და სპლამუნდი

№ 19

სოფელ-კვირელი, იუმორისტული ჟურნალი

მკერდით არღვევენ
ზღვას ჰაეროვანს
და მონადერთი,
მოგრძო კისერთი
მწყობრით იტყოდენ
ჰანგს „ლალაროვანს“.
ჩენს ტურფა მხარეს
რო ჩაუარეს,
და სასიამო
ნახეს სურათი,
ერთმა სიტყვა: „ველი
არს მიმზიდველი,
იქნებ აქ ვპოვოთ
რამე სურსათი“.

მეორე იტყვის:
„ენდობით იქ ვის?
იქ სიცრუე
გამეფებული.
ფრთებს დავაპირან,
ლაფში გავგვსრიან,
არა, ნუ გვინდა
იმათი ფული.“
მესამე ამბობს,
კრემლით ქვის აღბობს:
„ეჰ, ჩენი ბელი
ზეცად სწერია,
სჯობს გავხდეთ ველოდ
სავით საწიწნელად
ვიღრე იქ საქმე
დავივიქვრია“.

ქვეშ კი, ამ ჟამად,
ისხდენ თამბაქ
დრამატიული
დასის მამები
და მხიარულნი,
გაბარწყინებულნი,
ზეცად მიტყროთ
მეზნები თვალეები.

მათური და წეროები.
როს ხუხსმა დამკრა
და სიბო გაჭრა,
თოვლმა შეფუფა
კაცისის წერიო,

ლაღათ შერინავი,
ვით ჰაერ-ნავი.
ცაზე გამოჩნდა
სამიოდ წერიო.
ფრთა აწყობილნი,
სამკუთხ წყობილნი

პირს ნერწყვ მომდგარნი,
სიამით მტკბარნი
შამფურებს თლიდენ
გამაღებულნი.

სათუო ბედით
(წეროს იმედით)
გულს იშვილებდენ
მირონცხებულნი.
მაგრამ რა ნახეს?!
ფრინველნი მახეს
აღდენ, ჩრდილოსკენ
იბრუნეს პირი
და ჩვენს ბატონებს,
სცენის პატრონებს
შერჩათ მხოლოდლა
შამფურის ჩხირი.

— კი.

ეშმაკის ინტერვიუ.

გიორგი გვაზავასთან.

ეროზის შესახებ თათბირმა ჩვენს თანამემამულე გიორგი გვაზავას ღიდი და თანაც „ჯგირი“ სახელი მოუბოვა. ქალი და კაცი, ერი და ბერი, დღეს მასზე ლაპარაკობს, მის განს აცვიფრებელ შორს მკვრეტელობასა და ტაქტიკოსობაზე მსჯელობს. ჩენი საყვარელი, ნიქით აღსაესე და ღრმა აზროვანი პოეტი გვაზავა, სავსებით დარდილა საზოგადო მოღვაწე, საერობო მოსაქმე გიორგი გვაზავამ. ის საითაც უნდა გადაისროლოთ, მინც ფეხზე დგას, რა წყალოში არ ჩაავდით, მიინც შურალი ამოღის.

მე ვერაფერი ვერ მიფიქრია ჩემი ძვირფასი მკითხველების განსასწავლელ განსავეითარებლათ, თუ არ ასეთ წარჩინებულ მოღვაწეთა საუბარით მათი გართობა. ეს არის ღღევანდელი ჩემი ინტერვიუს მიზანი.

სულროო დროს დამირჩა ბ-ნ გვაზავასთან მისვლა. ის სურკის წინ იდგა და ვარდის ფერ გალსტუქს სიხჯავდა. ხომ იცით ყველა „გალსტუქი“ და „ეოროტნიკი“ ერთნაირათ არ ეგუება ადამიანის სახის ფერადობას თუ ნაკეთიანობას. მიუხედავთ ასეთი საყურადღებო საქმიანობისა, თვალი შემავსრო, ძლიერ ესიამოვნა და მიმიპატია:

— ოჰ! მობრძანდით, ბ-ო ეშმაკო, დოსოჯით!

— უკაცრავათ, მამული შვილო, სულროო დროს დაგატყდით თავსა!

— რასა ბრძანებთ! პირიქით, მე ძლიერაც მერისი, ჩემი გახსენებისათვის.

— დარწმუნებული ვარ კეთილშობილური, თავადიშვილიური გრძნობა ვალაპარაკებთ ეგრე, თორემ ჩემი მოურჩიდელები თავდასხმა არაფრით არ შეიძლება გამართლდეს.

— Боже мой! მერმე საიდან დანასკვეთ თქვენ, რომ მე კეთილშობილი ანუ თავადიშვილი ვარ?

— კარგი ერთი თუ ღმერთი გრწამთ! ისე ლაპარაკობთ, თითქო მართლა უბრალო გლეხი კაცი იყოთ. გინდათ დამაჯეროთ, შემდეგ სადმე წამოძვდეს და სსასცილოთ ამიგღონ, მაგრამ ვერა, ეშმაკის მოტყუება არც ეგრე ადვილია!

— მაშ მე თავადიშვილი ვარ?

— კარგი თუ ღმერთი გწამთ! რისთვის გინდათ ასე უეციკი გამომიყენოთ? ქვეყანამ იცის რომ თქვენ არა თუ უბრალო ვინმე თავადი, არამედ ღიდი, დიდიგვარისა და ადგილ მამულის თავადიშვილი ხართ.

გიორგის სახე გაუბრწყინდა! მას ძლიერ ბეჭერი უმგზავრია სხვა და სხვა საფრანგეთებში, გერმანიებში, ინგლისებში, ევროპებში და იტალიებში, მაგრამ არსად მისთვის არ გაუშვლიათ, რომ ის წინადა სისხლის თავადი და თავადი არა ბ-ნი აშორდიას მიერ ბომბეული „ღრამატის“ მეოხებით, არამედ მთელის თავისი ძეღარბილით, სულით და ხორციით, აზრით და უაზრობით, აზოვანებით და დაზოვანებით.

— წარმოიდგინეთ, ბ-ო ეშმაკო, მე ეს სრულიად არ ვიცოდი! მე ვგრძნობდი რაღაცა ფარულ ძალას ჩემს არსებაში, ვემორჩილებოდი მის ინტიქტიურ მიღრცელებებს, მაგრამ არას დროს არ გამოგეტხვივარ ჩემს თავს და არც სხვას გაუშვლია ჩემთვის, რომ მე წმინდა წყლის თავადი ვარ, ნაშთი ძველ მამულიშვილთა!

— რასა ბრძანებთ ბ-ო, თქვენ აღბათ არ იცნობთ ქართულ ისტორიას თორემ იქ არა ერთ გზის ყოველიაზხთ მონათლული სამეგრელოს „უშიშარ და უებრა“ რაინდათ. თუ არ ვცდები, თედო ეორდანიას გამოკვლევით, ქართველი გმირი „პამპულა“, რომელიც შეიქმნა თაფლითა და ჯინჯილთითა და მოადგა ქალაქს შიმშილით ამოსახოცთ, ის პამპულა თქვენი არც ისე შორეული წინაპარი ყოფილა.

— ნუ თუ ეს მართალია, ბ-ო ეშმაკო? თუ ეს მართალია! არ ვიცი რით გადავიხდი თქვენს პატივისცემას. თქვენ ძღვენად მიიღებთ ჩემგან ერთ პატარა ლექსს.

— ჩემს ალტაცებს საზღვარი არა აქვს ბ-ნო გიორგი! თქვენი ლექსებიც ხომ საესებით აღსატურებენ ბ-ნი თ. ჟორდანიას გამოკვლევას, მაგრამ მე, კერძოდ მეც მიმიძღვის მკორეაღენი ღვაწლი თქვენი გვიარონების ისტორიის აღდგენაში.

— თქვენ რაღა?

— ბევრი არაფერი, მაგრამ ხომ გახსოვთ როცა პამპულა მოაღდა ქალაქს მტხოვრებთა ამოსავლატათ, ერეკლე სიცილით გადაბრუნდა!

— მერე!

— მერე ისა, რომ როცა თქვენ განიზრახეთ ქალაქისათვის „გოგლების“ შემორატყმა, ხატისოვი სიცილით გადაბრუნდა. აქ აღბათ, რაღაც მემკვიდრეობითი მოქმედობს თქვენში. მართალია ხატისოვი ვერაფერი შეილი ერეკლეა, მაგრამ ჩვენ ხომ მის ისტორიას არ ვიკვლევთ? ჩვენთვის ისიც საკმარისია, რომ თქვენ ჩინებული „ასლი“ ხართ პამპულა გვირისა.

— მაშუ მეთაფადიშვილი ვარ, შთამომავალი პამპულანთ შტოისა და არა მამიებელი აზნაური?

— როგორც ორჯერ-ორი ოთხია.

— მაშუ რათ მისაყვედურებენ მე, მაშუ რათ მემდღურიან მე, მაშუ რისთვის მონადღავენ მე, როცა საერთობო თათბირში სამი იფნისის კანონს ვიკავ? რა უნდათ ჩემგან, რას მერჩიან, რას მერჩიან!!..

შევშინდი! კინაღამ დაიღვარა უმანკო ცრემლი მგოსნისა!

— შეუნდე მათ, მგოსანო, რამეთუ არა იციან რასა იქმოდინა! ეს მე ვიცი და კიდევ თ. ჟორდანიამ, რომ შენ ჰემარიტად პამპულა ხარ მეოცე საუკუნისა, ასლი პამპულასი, მემკვიდრე მისი, ანუ საჯღომი სულისა მისისა, მაგრამ რა იცის ბნელმა საზოგადოებამ. მათ ჯერაც მამიებელი აზნაური ჭგონიხართ ან სრულიად უბრალო გლეხი.

— ოჰ უფიცრო და უმადურნო! განუსჯელათ სჯით! მაშუ ბ-ნო! ეშმაკო, თქვენ თანახმა ხართ ჩემი აზრისა?

— რა ბრძანება! ქვეყანაზე არ მოიძებნება ისეთი ეშმაკი, თუ კი ის პირნათლად ასრულებს თავის დანიშნულებას, რომ თქვენი მადლდ გონიერი აზრი არ გაიზიაროს, არ გაინაწილოს.

— არა, ეს ხომ იცით, რომ მე სამი იფნისის საარჩევნოშკანონს ვიკავ ერთბისათვის?

— სწორეთ ვე რომ ვიცი, იმიტომ მომწონხართ.

— ისიც ხომ იცით, რომ 55 ხმოსნიდან საგუბერნიო საერთობო კრებაში მოქალაქეებს ექნებათ 14 ხმა, გლეხებს 12 და მემამულეებს, ანუ ჩვენ 29.

— ვიცი, როგორ არ ვიცი. ვიცი და რი ამისთვის მომწონხართ

— ახლა შენ ჩემი ეშმაკობა ნახე! კაცო, მოუტრეკიათ გლეხები, ლორწონთმ იცის ვისი ამოურჩევი ან რა ამოურჩევი, მაგრამ გლეხები ვასწორებენ ხომ არაფერს არ შეუძლია. დაუეინიათ ჩვენც ხალხი ვარო, ჩვენ მეტნი ვართ, მეტი ხმოსანი უნდა გვეყავდესო. შენ თითონ იცი გლეხების ჟინანობა!

— მერე ვერაფერი ვერ მოუხერხებ?

— ჰო, აკი ვამბობდი, ვიხმარე ეშმაკობა. აღარ გავყავი ჩვენი, თავიღიშვილების ხმა, და იმათი, რიხით მოგახსენე: ბ-ნებო! ქალაქს ეყოლება 14 ხმოსანი და სოფელს კი დანარჩენი 41 ხმოსანი მეთქო.

— ტა ტა ტააა! აკი ვამბობ წონდა პოლიტიკოსის ნიჭით ხართ აღსაყვ. აბა ვინ გაიგონა თქვენი გლეხობა. გლეხი საიდან მიხედება ამას, ამ ჯოჯობეთურ ენას!

— შორს ვუთხარი, ბ-ნო ეშმაკო, შორს! ტრახახით არ ვიტყვი და ამისთანობაში სასტიკი ეგზამენი მაქვს დაქერილი.

— დაგვიკრეფ?

— მერმე კიდევ კოწია თუმანიშვილი შეეუჩინეთ. ხომ იცით როგორ რბილათ უღებს ხოლმე ეკალს! ოჰ, მისი ქახნაკაენის ქირიმე! ჩვენ კი ვქენით ჩვენი და აწე რაც უნდა ის მოხდეს! მართლა რას ემგავნება საგუბერნიო ერობა რომ გლეხებს ჩაუვარდეს ხელში?

— რასა ბრძანებთ! მე მგონია მაშინ სწორეთ მეორეთ მოსვლა დადგება: ვანა ვაგონილა გლეხის გაკეთებული საქმე? გლეხი მუშაობისთვის არის გაჩენილი და თქვენ, კეთილშობილი წოდება კი ხელმძღვანელებთ.

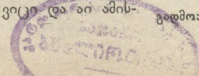
— შენს ენას შაქარი! მე მაგ აზრისა ვარ თავად! მეც მაგ აზრისა ვარ არა მარტო გლეხების, არა მედ ქალების შესახებაც. ქალი ღმერთს ქალათ გაუჩენია, კაცი კაცად, გლეხი გლეხად, თავიდი თავდათ!

— რაო, ქალებსაც უნდოდათ რამე?

— უნდოდათ და ცოტა! შენ კი იცი ბ-ნო ეშმაკო, რამდენათ ვეტრთი მე მწვენიერს იატაკს*) მე გულ დამშვიდებით არ შემძლია მათზე ლაპარაკი.

ჩემი გული,
გახუებული,
გინდა იყოს ზამთარი,
ტრფობის ხდენად
მოსალხენად
განუწყვეტლივ შხად არი.

*) ცხადია ეს სიტყვა მგოსანმა მკორე შეცდომით გადმოაღუნა, რამეთუ სქესის ნაცლათ იატაკი აღნიშნავს ეშმაკი.

ვფიქრობ ქალზე
ცეცხლის ალზე
ვიწვი და ვიზრავები,
მიყვარს ღვწნობით
თანაგზონობით

როგორც ბატის ქუცები.

მაგარამ ყველაფერს თავისი სასწავრო აქვს. ვინ გაიგონა, შენი ჭირიზე, ქალების საარჩევნო უფლება? არჩევანზე რომ მიდგეს საქმე, ზედაც არაინ შემოგვხვდავს.

— ესეც არ იყოს იქ, იქ რას იტყვიან?

— სად იქ, რას ამბობ? პეტერბურგში? დუმა.

ში?

მგონის სახე არასოდეს ეგზომ აღფროვანებულნი არ მინახავს.

— პეტერბურგში, რასაკვირველია, ის არ გვეყოფა რომ 1905 წელს ჩავიქერიო!

— ძმაო ეშმაკო! შენ ველარ გცნობ! მე არც კი მეგონა თუ ჩემი აზრის ქვეყანაზე ვინმე იქნებოდა, გარდა კი თუმანიშვილისა. მე დიდს ყურადღებას ვაქცევ დღევანდელ ჩემს მოქმედებას. გვეყო რაც ჩავიქერით საზოგადო ცხოვრების ასპარეზზე. ახლა მიანც ვეცადოთ 1905 წლის შეცდომების გასწორებას. მთავრობის ნდობა ჩვენ სრულიად დაგვარგეთ. ჩვენ ისე გვიცქერიან, როგორც არა საიმედოებს! დეე სხვებს უტყვიან, მე კი, მე მინდა კეთილ საიმედო ვიყო, თავისუფლათ ვსუნთქავდე თითო ჯოჯოხეთშია, მინდა ჩემი ერთგულება ყველამ იცოდეს როგორც მთავრობამ, აგრეთვე ჩემმა ძმებმა, ჩვენმა თავდაზნაურებმა. მე მინდა დიპლომი, დიპლომი კეთილ საიმედობისა. მე მინდა ქვეყნის მარილნი ხელს მართმევენ და არა კი გამიბოლოდენ, როგორც არადაცა წითელ საფრთხესა.

— ჩინებულთ განძრახვა! თქვენ გინდოდათ და კიდევაც მიადწიეთ სურვილს. თქვენს კეთილ საიმედობაში ახლა აღარავის ეკვი აღარ შეეპარება და თუ ვისზე გლახი ან მაძიებელი აზნაური პერონხართ, ისინიც მალე დარწმუნდებიან რომ სცდებიან, სასტიკათ სცდებიან.

— ეშმაკო, მიშველე ეშმაკო; მე რომ ა. მდივანსავით მომეპყრან ხომ დავიღუპე! დუმაში რა პურიშევიჩმა ჩემზე ცუდი რამ გაიგოს ხომ ელდა დამეცა და მოგვედ? მაშ საიდან შემეძლო მე ქალების საარჩევნო უფლებისათვის ხმა მიმეცა. მერმე რას იტყვიან იქ, ზევით? მერმე რა თვლით შევხედავდე მე კოწიას, მერმე როგორ ვეწვენიბოდი მე პურიშევიჩის, რას იტყვიან ჩემზე სახელმწიფო დუმაში! არა და ათასჯერ არა, მე მინდა ეგზამენი დავიქერო, დიპლომი მივიღო საიმედო პირისა.

— ნუ გეშინიათ ნუ ლელავთ, ბნო ვიორგი! იცოდეთ თქვენი ენერგია, თქვენს ნაქმს; და თქვენი შორს მჭერეტელობა სრულს ათვლიანთ თქვენი გამარჯვებისა. ახლა კი მშვიდობით, აღარ დაგიშლით, მოირთეთ და დღეს კიდევ თქვენებურათ შეებრძოლეთ ბნელ ძალას. გასაოღნეთ გლახების ფრთები უნდა შეიკვეცოს, თუ სოფლის კეთილდღეობა გასურს. ერთი სიტყვით თქვენ უკეთ მოახერხებთ მშვიდობით!

— მშვიდობით, ჩემო ძვირფასო! იმელი მაქვს ჩვენს მეგობრობას არ დავიწყებ და ახლო ხანში კვლავ შემოვივლი ჩემთან.

— ვეცდები, საქარბელოს იმელი!

ეშმაკო.

მ ე ე მ ბ ა რ ს.

მომეცი ხელი, წავიდეთ ერთად!

ერთხმად დავსახით მწყობრი სიმღერა.

დღე, გამოჩნდეს, რასაც გვიზადებს ცხოვრების გზაზე ჩვენ ბედის წერა!

დღე, სამსხვერპლოზე აღინთოს ცეცხლი ზე აიკლანონ მისი ნენტი

და ამ ტაძარზე მე ავიდოდე, უგუნურ ბროსგან შენაჩვენები!

ეკლის გვირგვინი თავსა მიმკობდეს, შუბლ განახოცა სისხლი მიდოდეს,

მიწის სიგულქვეს და ცის სიმღერეს ქარი, საზარი შამოშიოდეს;

ვეზიზღებოდე თანამედროვეთ, როგორც მორწმუნე და მართლის მიტყმელი...

ამ ძნელ წამშიაც არ მიმატოვო, მო, მეგობარო მომეცი ხელი!

უკანასკნელად გამომთხოვე, აღთქმა მომეცი, დამიდე წინდათ, რომ არ დაიხვე და გზას ვანაგრძობ,

ჩვენს დიად მცნებას დიაცე წმინდათ! მაშინ სიკვდილსაც არაფრათ ჩავსთვლი

და ტკბილ იმელათ გულს ეგ ჩამჩებო, რომ შენ გტოვებ და, მაშასადამე, მით უზრუნველ ყავ მე გამარჯვება!...

6. ზომლოეთლი.

ახალი ამბები.

თავების შურის ძიება. ხაშურიდან, ბ-ნი ახლად გაემშავებული საზარელ ამბავს გვატყობინებს. ადგილობრივ სამკითხველოს გამგეს ბნ კვაჭაძეს თავს დასხმთან შშიერი თავგები და მძიმეთ დღეშა-ვეებით. ადგილობრივი აღმინისტრაცია მსწრაფლ გაჩენილა სამკითხველოში და სასტიკი გამოძიება მოუხდენია. წარმოიდგინეთ რას გამოუწვევია თავგეთა შურის ძიება: სამკითხველოში მხოლოდ სამი ოთხი ვახეთი მოღის თურჲე და ყველა ვგრედ წოდებულა „ქემშარიტული“ თავგები იმდენათ დაქიზნი აღმოჩენილან, რომ ამგვარ ავსურნელოვან ქაღალდისათვის ხელი არ უხლიათ. ამასთანავე წიგნებიც სულ ფინანსულ-ნემეკური და რუსული აღმოჩენილა. ამ გარემოებას უაღრესად აუღელვებია სამკითხველოს თავგები და მათაც ჯავრი ბ-ნ კვაჭაძეზე უყრიათ. მოვლისხმირეო ამბავია!

თევზების აჯანყება. როგორც ჩვენი კორესპონდენტი ბ-ნი კალმახი გვაუწყებს, ქართლის პამპულ-ხანს, თავად გიორგი ამილახვარს, მარტო მეტივე გლეხების გადასახადი არ ჰყოფნია და განუზრახავს თითო თევზს, რომელიც კი მის მამულზე ლიახეს ჩამოიღოს არ აიღოს თითო მანეთი გადასხდენოს. თევზებს თხოვენი მიუშარათეთ თავადისათვის, ნუ შეგვაიწროებთ, არც ერთი მემამულე და არც ხაზინა არაფერს არ გვახდენენბსო“, მაგრამ ულმობელს ხანს არ შეუწყნარებია თევზთა საჩივარი; უთქვამს: „რა ექნა, ამდენ შეიარაღებულ მცველს რჩენა ხომ უნდაო“ ამის შემდეგ თევზებს უმაღლეს აღმინისტრაციისათვის მიურთმევიათ არზა, მაგრამ იქაც უარი მიუღიათ.

ამის გამო თევზებს პირი შეუტკრავთ: „თუ სადმე წყალში მოვასწრათ თავადს სამაგიერო გადაუხადოთო“

ხათაბალო მხოლოდ ის არის, თუ როდის შეუდგება წყალი ქართლის პამპულ-ხანს!

მომავლის მახერბლი. ჩვენ აქ განგებ არ ვიხმარეთ ბრკალები. განგებ იმიტომ, რომ ამ უბრალო ამბისათვის უფრო მეტი ყურადღება მიგვეპურო მკითხველისა. თორემ ამბავი ჩვეულგბრეია.

ბ-ნი ახლად გაემშავებული გვეწერს მიხილოკიდან: „ამ წინაზე გორა ამგაშოვის მალაზიაში კინაღამ ერთი უბედურობა დატურილდა. ამგაშოვის ნოქარს სადღაც ვახეთი „მომავალი“ ეშოვნა. საბრალომ რა იცოდა თუ მომავალი ასეთ რამეს უქაღიდა! ბ-ნმა ამგაშოვმა დროზე შენიშნა მის სავაქროში ვახეთის შემოპარვა და დაუყონებლივ მიიღო ზომები „კარაილის“ ძირიანად აღმოსახვებრე-

ლად. ოთხად მოკეცილი ვახეთის სხევეწენარტყმა საკმაო დარჩა, რომ მომავლის მსხვერპლს მსხვერპლ დასხმული სამუდამოთ მოშლილიყო.

ბ-ნი აბგაშოვი ძლიერ კმაყოფილი ამ ახალი საშედეგისა.

უცნაური სენი. შვიი ქვის ვაგლეენა, როგორც ჩვენი ქიათურელი კორესპონდენტი ბ-ნი ივანოი იწერება, თან და თან იჩენს თურმე თავისს საშინარ ვაგლენას. ზოგიერთ ახალ ვაზრდებს, ვანურჩველათ სქესისა, დაჩემებით ქვების სროლა. შეღამდება თუ არა დუქნების სახურავებზე ერთი რინინ-რიხინი ასტყდება ქვებისა. მშვიდობიან მცხოვრებლებს ჯერ ხანად მიწის ძვრა ეგონათ, მაგრამ ბოლოს გამოირკვა, რომ ეს უბრალო ტინის ძვრისაგან არის გამოწვეული. დაიჭირეს ორი ასეთი ტვინ ნაძრავი ავათყოფი: ქეთევანი და ალექსი. ამბობენ ამ სენით არა ერთი და ორია შეპყრობილიო.

აუტანია წერასა

დახე ამ ყვავსა ტიალსა როკორ მიეშრო ძერასა!? ეს ხინჩლიანიც შიოკვა წკრილ წიწილების ქერასა! ;ლარ შორდება გლეხისს! ;ზო მიდამო კერასა, ეს იმას ნიშნავს, რომ იგი აუტანია წერასა.

მეტად თავს გაღის წყეული აღარავისი სხვეენია, ბრძანებს: „წიწილა ყვავისთვის თვით უფაღს გაუჩენია! უფლის ბრძანების წინაღმდეგ რად მიხვალ რადა გწყენია, ეგ რომ თვით სევემა გაიგოს არა ხარ დასარჩენია...“

პასუხად ვუთხარ: მართალხარ რაცა სთქვი სულ მართალია, ეგ იქ მოხდება საცა-კი სევე ქორთა სამართალია. გავგასამართლებს ეს თოფი სიმართლე ამის ვლია. იგრძნობ ქემშარიტ სამართალს კვესს რომ მოხვდება ტალია!

გეყოთ რაც ჰქმნით აქამდის
შენცა და სვამან, ძერამან,
სვამა თუ ვაგათამამათ
ურცხემა და გაიძვერამან!
ეგ ჩაიღინა იმისმა
უკუღმა პირჯვრის წერამან,
მასაც მოუვლი როგორმე
ველარ გაჰკურნოს ვერამან.

ა. ვერჯის-კ. რელი.

დებე შებნი.

(უცხოეთის სააგენტო)

რომა. ფერერის სიცივლობა რომის პაპი ძლი-
ერ ცუდს გუნებაზე დააყენა. მთელი დღეობით სა-
სახლიდან არ გამოდის.

მადრიდი. რადგანაც ფერეროს ბრალმდებელს
საქმე ჯეროვანათ არ ჰქონდა გამოძიებული და გა-
ნაწენი ნაჩქარევი მოუვიდა, ამიტომ უკან დაედევ-
ნა განსვენებულ მოღვაწეს, რომ საიქიოს მინც
გაიგოს მისი უღანაშაულობა.

ლონდონი. სუფრაისტეკებმა ვრცელი წერილი
მიიღეს ქართველი მგონის გიორგი გვაზავასაგან, რო-
მელშიაც გვაზავა უმოჩიოვლეს და სთხოვს ინგლი-
სელ ქალებს, დროებით ხელი აიღონ საარჩევ-
ნო უფლებებისათვის ბრძოლაზე. „ეს ბრძოლა ხელს
შუუშლის ამიერ კავკასიაში ერობის შემოღებასო“
ბრძულათ დასკვნის ქართული პოეზიის თვა-
ლი.

პარიზი. რომის პაპის მოქმედებამ ფერეროს
საქმეში ძლიერ ააღელვა მთელი ქვეყნის კათალი-
კობა. პარიზში დაჟინებით ამბობენ, რომ თუ ან-
ლანდელი პაპა გადადგა ან გადააყენეს, მის ნაცუ-
ლად უთუოდ კ. თუმანიშვილს ამოირჩევენ*).

ბ ვ ა თ მ ე უ თ ფ ი .

სარკმლიდან გხვდავ, ობოლი სსივი

ბარბოციე შტოს ეაღერსება,
ეაღერსე უჩვევ; გულს უქარგავს
სატრფოს, შეკობას და ეუფრება!

ოჰ, რათ არ იცის, რამ შე მჭირია

ემაჯ აფერსა და მოაფრება?
აქ ჩამოეშვას, ავითმოფე გულში,
აფერსა ტანუფს შეეფერება!

* ჩვენ არა გვეჯერა ეს ამბავი. წარმოიდგინეთ ამდენი
ხანია, ქართველ ეგზარხოს ვერ ვეღარსეთ და ნუ თუ ახლა
იხე გადაარბუნდება ქვეყანა, რომ უკოდველ რომის პაპათ
ჩვენს თანამემამულეს ქართველ მორჩილს აირჩევენ? რაც
გინდათ ისა სთქვიდ და ჩვენ მინც არა გვეჯერა.

ეშმაკი.

ირველი მწყნრისა ქაძა ეფარვის
არეს მღუმარეს, სერაბ-მთიანისა
ობოლი შტო კი თვის ტრფავს სტრფავს
სიმღერას უმღერს კაუნახასა...

ვაჭმე, ის ჩაჭქრა—შტოს ტააღს
შემოაღომისა დასძახის ქარი,
ხანმოკლე იყო მის სიტკბოება,
დანა ობოლი და გულ დაშვარაი
არა, არადეს, თუნდ ავითმოუფიცი,
მსგავსს არ ვისურვებ მოაფერსეს!
თუ შეის ვაჭქრება, რაღაა მოვასქენ
ჩემ გულის ხადებს, ტკბილს დექსებს?
იასამანი.

გურული სცენა.

ზალიკას წერილი დემაში.

მოწყალეო ხელმწიფეო ბატონო გურიელო და
დიანბეგო უჩის ნაჩალნიკო უფლო დემა! აგერ
ხანი ხანში მიტრიკინობს, რაც თქვენ იქინე ვაგა-
ზენეთ, მას მერე ყური გამოჩინოლი გვაქ და თქვე-
ნი კი ბაიბოლი არ იყურება. რა იქნა, ჩარხანაში
ხომ არ მოგხარჩეს, ყველაყაი ჩვენ ყოლიფერს დი-
ვეთხუეთ და თქვენ ნამუსზე მიყაერთ საქმე. მარა
თლა საჯაყათაი ჩვენ საქმე, წლისაგან წლომდი
რომ ებლატუნო, სამართალს ვერ იშონი, პირი არაა,
ლჯილი არაა, საყტარი ხუცების მავიორ ეშმაკებით
გეიფსო. თლა ფულზე წუთვიდენ თვალები, მე-
სეულე კატასავით. აგერ გუშამი იშლიკო ერთმა, ზე
წააჯდა მერორის რემლს თავზე, მერორემ მესამის,
მესამე დღეს თვარადა უკანდ მოგოლოჩინობენ ბუ-
ზიან ვაკი ცხენსავით, აბა ჩვენ ვინ რას გვეკითხავს,
ხან გვამგზითებენ, ხან გვაწინდობენ და ვინიკის,
ეშმაკმა წილო ივენის სული. მარა აგენმა თქვენი
ქირი წილო, ათასეორ გადასახადებში თლა ტყავს
გვაშობენ, ახლა ახალი თობა რომ ხელში ჩააღ-
ნენ და საქმე შამილიენ, გეიხედავ შუუჩიკინებენ
ვინცხას, იგი იშლიკებს, ზე გადაშევა ევეროში,
წუუსისებენ ვინცხა მეთქერებს, გამოაგებენ ვინცხა
განდღენ გვეხას მოადენს, ამას ამაზე იბღვენიებს

დებეშეში.
საქართველოს საგეგმელო ცენტრი

ქილევავსავით ზეკუცია და ხელის გულსავით მოგვასუნდებენ. ერთი სიტყვით წყალდაღინოსავით ეისვარა ყოლიფერი, ჯერე სადაა, მოსაწერი ხუთი გორციი ამბავი მაქ, მარა ვინცა იქინეი სვისტოკინია, შირი უყვარსო. ჰოდა იქნება რამე ფეხი წვაკვიონ ჩემი წერილით მეთქი, თვარა მე რა ხეიტებს მასყენს. ისთეი რაცხა იგი კალონებია, სიტოკბლეში თუ მომასწრობთ კია, თვარა მე რომ ჩავძალოდები, ვადამაფრიწეთ სამარეზე, მარა არავინ იფიქროს, როციხა თავზე ხელს ავიღებ, ვინცხა სხვასაც კი ჩევისახანებ სამარეში და მერე ..
ჯერე ავია ჩემი ამბავი, თუ რამეს იზამთ კია, თვარა საცხა თქვენ დამეკარგეთ, ავი სამიშაურის მარკატწილ მიმიკვერებია. ქუეით ბაბუებო, ქუეით! ღაფშებეი თქვენი ამომარჩეველი შავდასამე მხაკოლა

სურამი. შევეუდღეთ მოსივევის საფთოაქო საწყობის რევიზიას. ჯერ-ჯერობით აღმოვაჩინეთ 3-4 წლის მატლებიანი შალინა. ამბობენ ამგვარი შალინის წვენი ერთი ოჯახს უხდებდა ავთამყოფობასო. სურაჲ, გარინი.

შემოქმედი. ვამოცხადლა ორმოცი დღის გლოვა კაკაოლლისა და კ. არზბელიძის ვადაყვანის ვამო.

ჩოხატაური. დაადგა საშველია, აღარა გვყავს შელია.

ხიღისთავი. მოიშალა ,,ძმობა—დობის ღვიძლი პარტია“.

ფოთი

ბ.ნ ვოლდემარს.

ბ.ნო ვოლდემარ! თქვენი წერილი იმდენათ საყურადღებო იყო, რომ ვადავწყვიტე ვაზეთის საშავლებით ვიპასუხოთ. ეს მით უმეტეს, რომ თქვენდამი მომართული პასუხით, სხვებსაც შეეძლებათ ხელმძღვანელობა.

ქართულ ჟურნალ-გაზეთთა კორესპონდენტების კოქლობა არ ახალია, ძველია. ეს არის მიზეზი, რომ დღეს დაბეჭდილი ხვალ უარსაყოფი ხდება და სინამდვილე, ძლიერ ხშირათ, სრულიად წინააღმდეგს ღადალებს. მე აქ სახეში არა მყავს ის მატყუარა ორფენები, რომლებიც თავის კერძო ინტერესების მიხედვით მოპოვებენ იყენებენ რედაქციის წლობას, აღათხე ილაპარაკიე მტრია. არცერთ ადგილობრივ გამოცემას არ შეუძლია იმათგან უზრუნველყოფილად დაისახოს თავისი თავი.

ამასთანავე ჩვენ, როგორც თქვენ, არავინ არ მიგვაჩინა შეუცდომლათ. რასაკვირველია მძიმეა შეცდომა, რომლითაც უღანაშაული პაროვნება იღანძლება, მაგრამ ის ნაინც მეტად მისატყვევებელია, ვიდრე ვანზრახ შეთხზული.

ნებისთი ჩადენილი შეცდომა. ჩვენს რედაქციას არასოდეს ეჭვი არ შეუტანია თქვენი წერილების ვაღწერვებლობაში და თუ ზოგჯერ (როგორც მაგალითად დუნდუას შესახებ) სიმართლე დაჩრდილა, ეს დარწმუნებული ვართ არ ყოფილა ვანზრახ ჩადენილი დანაშაული. ჩვენ ყოველთვის ცსთხოვდით ჩვენს კორესპონდენტებს და ახლაც ამას ვიმეორებთ: ნამდვილი ამბავი შუა ვაყყოთ და ნახევარი შეგვატყობით ისა სჯობია, ვიდრე ერთი სიტყვა მეტი დასძინათ.

თქვენ, აგრეთვე, შეუწუხებისხართ იმას, რომ ფოთის ,,ბულვარის მოკრიტიკეთა“ აზრით ჩვენი ვაზეთი, ეს ,,პორნოგრაფიული“ ვამოცემა და მასში თანამშრომლობა უკადრისი საქმე. ვარწმუნებთ ამ ვაგარ მსჯელობას იმდენათ უნდა მიექცეს ყურადღება, რამდენათაც ფოთის კომბითი ერთი ბინდარის ყოყინა. ან კი რა აზრი უნდა ეკითხოს იმ ,,მოკრიტიკეთა“, რომლებიც ბულვარში ეგრე ,,მსჯელობენ“, მაგრამ ჩუმათ, თავისი უშინაარსი ნაწარმოებითა, სარედაქციო ვოდრებს ავსებენ. ჩვენმა მკითხველებმა უკეთ იციან რას ემსახურება ჩვენი ვაზეთი და ვთხოვთ ზოგიერთ უმეცარათა ბეუტურს ყურადღებს ნუ მიაქცეოთ.

მესტვირული.

შეს ვენაცვალე ეშმაკის, მათხვე შენი სტვირია, შორს არ წავიღებ, აი აქ დიდ ღვიბიშიშვი შვირია

მიუმღერ ქსენონს, აფთიაქს, მათ გამგე კომიტეტებსო, იქნებ გავიგოთ: ანგარიშს როდისთვის გაიმეტებსო ვგონებ იმასქნეს ქანქარი იმ ძველსა საქანქრესოა, და სანამ ახალს მოკრფენ არ გაანძრევენ ხელსაო.

ფაის უმატეს წამლებსა, საწყალ ხალხს ტყავისძვრესაო, მოგება მაინც არა სხანს ნეტავ რასა გავს ესაო?! არ აწყენს მილიონება დათიკოს, ნაცნობს ძველსაო, მან გამგეობა იკისრა ქანქარში ურევს ხელსაო, იჯარით იღებს ამ ეშამდ წამლების საწყობელსო თვალნი განაბა მწყერიცივთ ვეგონებს მლოკველ ღღელსაო, ჩვენს აფთიაქში კაცანებს თვისაში იღებს კერცსაო.

ჯერ არ დღუშვებ ქამანჩას, კიდეც დაუკრავ ვრთსაო

სამკითხველოში შევიარ არშუებს ვნახავ ბეგრსაო ვით ხუნტრუკობენ ქალკახნი; აცმაკურბენ ყბებსაო, თორემ ვინ დაეძაღება აქ ჟურნალ-ვახეთებსაო.

წიგნიც არ არის სავარგი ვვიცვ გამვისა წვერსაო, აღარც იძენენ ახლებსა, (ნეტა რა უშლის ხელსაო) მაგრამ ე ჩვენი მართველი წიგნზე არ ფიქრობს ბევრსაო ასეთი ქირისუფალი ღმერთმა ნუ მისცეს მტერსაო.

არ დავივიწყებ „ტარშინას“ არცა მის მწერალ-ძველსაო ძველ ნაკლველი ქანქარნი დღეს რო უტენენ ხველსაო, როს მოწილება ვერ შესძღეს ექიმებს სთხოვენ შევლსაო, ილოცე მათთვის, ეშმაკო, და ნუ შეამთხვევ ბელსაო, მთობახის კუდიც საჩუქრად გამოუგზავნე ყველასო.

კიკოლა ბიჭი.

დეკემბერი

(რუსეთის საავგენტო)

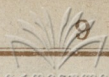
გელსინგფორსი ფინლიანდიაში რამოდენიმე კორპუსი რუსის ჯარი გაიგზავნა; ამბობენ მხედრო-ბა ჩრდილო პოლიუსის აღმოსაჩენათ მიდისო.

ოდე-ა. ამბობენ ექს შახი სრულიად ვაგერო-პიელდა: საქმელს დანაჩანგვითი ჭამს და სკაიზულაც ჯდებაო.

იქიდანვე. თუ აღვისს ებრაელთა „მამა“ გენერალი ტოლმაჩვი სამსახურიდან ვადააყენეს, მის ადგილს უთუოდ ლანჩხუთის გმირს, იაშა მიქია-შვილს მისცემენო. მიქიაშვილი ავგარ რამდენი ხანია ზის ადგილობრივ ციხეში და არ გამოადის, რადგან აღნიშნულ ადგილს ელოდებაო

პეტერბურგი. ამერიკელი მოგზაურნი: კუკი და პირი პეტერბურგს მოდიან. როგორც მოგესხენებათ ამათ აღმოაჩინეს ჩრდილოეთის პოლიუსი, მაგრამ საღაო საკითხია, რომელმა მთვანმა მიადწია ნამდვილ პოლიუსს. ამერიკის შეერთებულ შტატების პრეზიდენტს, რომელსაც პირიიმ უძღვნა პოლიუსი, დავის ვადასაწყვეტით ასეთი წიგნიადღება მიუცია: „წადით რუსეთში, (პეტერბურგს) და რომელი თქვენგანიც აღმოაჩინს იქ კონსტიტუციას ან გამოიკვლევს: არის, თუ არარის იქ კონსტიტუტია პოლიუსიც მისი აღმოაჩინო იქნებაო“. ამიტომ დუმის დგუტატები დიდის მოუთმენლობით მოვილიან გამოჩინილ მკვლევარებს: „იქნებ ახლა მაინც ვავიგოთ: მართლა არსებობს ჩვენში კონსტიტუტია თუ არაო“.

მოხმარებადი მოკლედ

თედრობა დღე იყო. მაზიარებელი ხალხით ეკლესია მთლიან გაქედილი იყო. მღვდელმა გამოიტანა ბარძიმი და დაიწყო ხალხის ზიარება. რიგ რიგობით მიდიოდნენ ქალები და კაცები. ავტო მოვიდა მღვდელთან ერთი გლეხი. მღვდელმა დაინახა თუ არა ეშმაკურათ ჩაიცინა უღვაშებში. გლეხი მიუახლოვდა და პირი დაალო. მღვდელმა კოვხს ხელი მოკიდა თითქო უნდა აზიაროსო. გლეხმა კიდევ დაალო პირი და სასობებით მიაპურო თვალე-ბი მღვდელს. მღვდელმა კოვზი ისევ ბარძიმი ჩას-ლო და პირდადებულ გლეხს ერთი მუკაველი ენა წამოუგდო.

განცვიფრებულ გლეხს პირი ღია დარჩა და გაქევიდა.

— რას მიყურებ ყაძახო? დრამის ფულს გა-ღახდა არ უნდა? მომცემ დრამის ფულს—მოგცემ ზიარებას; არა და იუყავი პირდადებული—მიძახა მღვდელმა და საკურთხეველში შებრუნდა.

ნასწავლი კატა.

(მიძახა)

И днем и ночью котъ ученный
Все ходить по дѣни кругомъ.

Пушкинъ.

შავი ზღვის პირათ,
(გლეხკაცთა ქირათ)
მუხა სღვას ხმელი, უხარმაზარი,
და მის ბერ ტოტებს,
(დღეს შესაცოდებს)
ჰკიღია წვრილი ოქროს ბაწარი.
ბაწრისა წვერი,
(არ მონაჭერი)
ყელზე აბია კატას მეცნიერს
და მუღამ ხანა,
(ავი მჩახვანა)
გარს უტრიალებს მუხასა ხნიკრს:
როს მარჯვნივ წავა
სიმღერებს ქუავა,
მარცხნივ კი ზღაპრებს ჩაარაკაკებს,
თავზე ხტება
(რა ენადღებება?!)
წვრილ ბუჩქნარებსა და დაბაღ ჯაგებს.
იმათ არ სწყალობს,
(ძლიერთ უგალობს)
ნასწავლი კატა, ქვეყნის მშვენება!
არ შეუშალოთ
ხელი უბრალოთ
მუხისა ჩრდილში სურს განსვენება.

ქედაგოგური.

(შორს ჩვენგან ტყავები!)

ბავშვეზო! შვილებო!

მეცნიერება, რომლის მისაღებათც თქვენ აქ მოგიყვანეს, აქლემის ნაბიჯით მიღის წინ, განვითარებისაკენ! ზოოლოგია, ანატომია, მინეროლოგია და სხვა დერგები ერთი მერორეს უსწრებენ წინ. აგრეთვე ვითარდება ქირურგია ანუ ოპერაცია!

ჯერ კიდევ ნეტარ ხსენებულმა ლეარსამ თათქარიძემ, (როცა თავის კენინას მიჰყვევოდა თელეთში სალოცკავად) იცოდა, რომ აღამიანს თავებს სჭირდენ და ახლებს უკეთებდენ, რომ ეს კი არა ისეთი მაშინაც მოეგონათ, რომელიც თავის თავად ხერხავდა ფიცრებს. მას შემდეგ, შვილებო, საქმე ერთობ წინ წავიდა. ცნობილმა მეცნიერმა მენშიკოვმა*) დაამტკიცა, რომ აღამიანისათვის მეტია როგორც შიგნეულოდა ყოველგვარი, აგრეთვე გარეული ორგანოებიც.

* იგულისხმება მენიკოვი.

საყვარელო შვილებო! მეც, უბრალო მომაკვდავმა, თქვენმა აღმზრდელმა, ჩემი წვლილი შევიტანე მეცნიერების დერგში *) და დავამტკიცე რომ საჭირო არ არის ადამიანისათვის ყურის ბაბილოები **) . უმეტესებმა და უფროებმა ამისათვის სასაცილოდ ამიგდეს, გამლანძღეს! მაგრამ მე ღრმათა მწამს, რომ ეს ჩვეულებრივი ხვედრია ყველა მეცნიერისა.

მართლაც და განსაჯეთ თქვენ თითონ: რის მაქნისია ყურის ბაბილო კაცისათვის. ბაბილო ქათმის საქმეა და ჩვენ ქათმებისაგან დიხვაც ვავიჩვენით. ყურის ბაბილო სიცივეში უფრო აღრე იყინება და მით პატრონს უსიამოვნებას აყენებს, ყურის ბაბილო ხელს გვიშლის სწავლის დროსაც რადგან წინა სკამზე მჯდომარისა, ევარება უკანას, იჭერს ჩემს სიტყვებსა და ნთქავს. ყურის ბაბილო ხელს გვიშლის აგრეთვე ძილის დროსაც, რადგან თავს ქვეშ იტყულებს და გეტყენს.

მაშ შორს ჩვენგან ეს უწინაშეველი და უსარგებლო ნაწილი ჩვენის თავისა, ძირს ყურის ბიბილოები!

მეტსაც ვიტყვი, საყვარელო შვილებო! მას შემდეგ, რაც თქვენ ყურის ბაბილოთა თრევისაგან გადაგაჩინეთ, რაც მოკვებ ეს უწნოთ გამოშვებული ნაწილი თქვენის თავისა, განვიზრახე განმეგრძო ჩემი მეცნიერული გამოკვლევა და მამაშვილური მზრუნველობა, ბევრი, დიხვ, ბევრი ფიქრის შემდეგ დავრწმუნდი, რომ ადამიანისათვის არც ტყავია საჭირო და მეტადრე ზურგის ტყავი. ტყავს თუ კი ვიშოვნით ის არა სჯობია ქალაქნებათ შეეკეროთ და ფეხ შიშველებმა არ ვიარა თქ! ჰაი ჰაი, რომ სჯობია! გარდა ამისა ჩვენ ვიცით რომ ტყავის ნახვრეტებიდან ამოღის ოფლი. აქედან ცხადია, თუ ტყავი არ გვექნება ოფლის დენისგანაც უზრუნველყოფილი ვიქნებით, ხოლო ზაფხულობით რომ ოფლი ძლიერ გვაწუხებს აბა ექ ვისთვის არის საიღუმლო?

საყვარელო შვილებო, გურული ხალხი ყოველგან და ყოველთვის წინ უძღოდა ქართველ ერს. მართალია მე ჰემარტიკურული არა ვარ, მაგრამ ბედმა აქ განავითარა ჩემი ნიჭი და შემოქმედობა. მაშ ვეცადეთ, რომ ამ მხრივაც წინ ვავუსწროთ საქართველოს სხვა კუთხეებს და დავუმტკიცოთ მათ რომ ზურგის ტყავი სრულიად საჭირო არ არის მუშაკაცისათვის. ძირს ტყავები!

მოვა დრო, შვილებო, და მეცნიერება ისე აყვავდება, რომ ადამიანისთვის საჭირო აღარ იქნება

არა თუ ყურის ბიბილო, ტყავი და ფეხები, საჭირო აღარ იქნება არც თავი, რადგან თვინი მოვალეობას რომელიმე მანქანა შეანატრებს.

ლექტორი.

შ ა რ ა დ ა.

ქორონიკონით დაწყება შეგვხვდა, შეგვემოხვა ბედია, მაშ დამიხატეთ, რომელიც სამისის მესველია.

მას კი მოაბით სიგრძისად მღინარე გარე კახისა!.. (ბოლო ასოს წინ, ნაპოვნი ქორონიკონი რათ ღირსა!!!)

უთუოდ ჩასვით, რადგანაც უმისოდ საქმე წახედვის; რომ შეინახეთ, ვითომ სხვად რისთვის გამოგადგების? არ თუ იქ, ქორონიკონი ორ გზობის დანაწერები, რადგანაც საქმე თხოულობს კვლავ არის მისაკერები.

ამისა შემდგომ მიწახვთ მცენარე დამამშვენები, წარღვნისა შემდგომ ნოესგან არარატს განაშენები; რაღა თქმა უნდა ამ სახელს აღვიღოთ ნახვენ ჩვენები, თუმცაღა ბოლო ანბანი არ არის დასაყენები.

ის უნდა მოწყდეს, მაგრამ სხვა არის მისაშენები, რომლის სიავით მცენარე ამ ეამად მონახსენები, შორეულ ჩრდილოეთშიგან ძნელია მოსაშენები.

პირველი ასო ამისიკ არ არის მოსაჩვენები (მართალი ვითხრათ ამ ანბანს არც კი ხმარობენ ჩვენები.)

სახელ წოდება გამოვა რა ყველა ჰპოვოთ სასულათა, ქართული „მუხის“ სასტუმრო (სტუმრის მიმღები მტრულათა!) დიდი ხანია „ილწოდა“ ამ დარგში გაბედულათა თურმე ნუ იტყვით „სასტუმროს“ ჯერ ვერ ვიცნობდით სრულათა არ გვევლიოდა გლუხაკი

**) ეს სიტყვა ნახშირია დარგის ნაც ლად.

***) აქაც იგულისხმება ბიბილო.

ზუბრებზე მიჯაჭვულათა,
სამი იენისის კანონის
მოდერათ და მოციქულათა.
დღეს გამოირკვა ყოველი
ნათლათ და დიდებულათა
ვცანით, ანდაზა „კიკისა“
თქმული ყოფილა ბრწულათა
„ქურტელსა ყოველს დასდინდეს
სითხე რაც უღვას გულათა.“

არ გაუგებრებლბ რამეთუ,
დრო მიჩანს დაკარგულათა,
ვინაც აქამდე ვერ მიხვდა
თავი აზია ტყულათა.

კოლა.

სიტყვა

თქმული ლევერკელიანი მისიონირის მელქისადემ
ათონელის მიერ ქ. ოზურგეთში აღაპზე.

ღირსნა მამანა და ქრისტეს მერ მანა და ღანს ჩემნა!

არა დასცხრებს ბაგენი ჩემნი სიმართლისათვის
და ენამან ჩემმან აღვიაროს ქვეშარიტება, როგორც
მუშაკი ღირს არს სასყიდლისა ისე, კაცი ღირსეული
ღირს არს ცემისა—იმ დასაქცევმა და დაკრულულ-
მა დრომ ახალთაობისამ ოდეს, გვირგვინოსნების და
მირონ ცხებულების მაგიერ ყაზილარებმა რომ დი-
წყეს მეფობა ამა რაფერი იქნებოდა მათი მე-
ფობა, ტახტის მაგიერ ჯიკვებ შედგებოდენ, დი-
დებულ ქალოქთა ნაცულად გვიმბრაში და უვერში
ძვრებოდენ, თოფის მაგიერ ხელთოფელი რომ ქონ-
დენ, გურიელის მაგიერ ჩხიკვიშვილი რომ ყავდენ.
ყოველივე ეს უღმერთო იყო და უღმერთოთ ჩაიარა,
ხოლო მის მობრუნებამი არაფერი გეტკინა. ხო და
იმ ყაზილარობი დრომ საძაგელი საქმე ქნა, ყველას
დაიფიწყა ქრისტე და წმინდა სახარება მისი, გაჩნდ-
ენ ცრუ წინასწარმეტყველნი და წარყენეს და წა-
ბილწეს საქრისტიანო. ნამდვილი ქრისტიანი ქეშმა-
რიტი ღვთის მსახური აღმსარებელი რჯულისა ეხლა
ჩვენში ისე საძებარია, როგორც პირველ ქრისტი-
ანობის დროს. ქეშმარტათ გეტყვით თქვენ დღეს გუ-
ლი ჩემი აღსაესე არს მხიარულებითა რადგან დღეს
ვოკვე მე ნამდვილი ქეშმარტი ძველი ქრისტიანი,
რომელიც არა მარტო სიტყვით აღიარებს ქრისტეს
არამედ საქმითაც ამტკიცებს მას.

ძვირფას მასპინძელზე მოგახსენებთ, კარგათ ეს.
მის პაველ მოციქულის სიტყვები, რომელი ამბობს
სიტყვა თვინიერ საქმისა მკვდარ არსო. თქვენ ქა-
ლანი კარგათ ხედათ თუ რა დიდებობა და პატიოსნე-
ბით დასაფლავა მან თავისი მიცვალებული, — მოი-

წვია პატიოსანნი მღვდელნი მწირველნი, მგალობელ-
ნი დიაკვნები, მოლოზნები სტაროსტა და ცველა
კრებულნი ქრისტიანნი მისცა მღვდელქმს საწარავი
მგალობლებს საჩუქარი, რომელიც მე ჩემი წილი
როგორც ლობტარმა მგალობლებს ვაჩუქე, არუქა
დაიკვნებს და სტაროსტებს გაიკითხა მოლოზნები და
ქერიე-ობლები და კიდევ რაც ეხლა არასთ გური-
ში არ იციან მიცვალებულს აღსხნა სული დაკლა
თუთრუშასავით ცხვარი გამოაცხო ხაქაპურები გა-
ტენილი ყველით, მოგვართვა საქმათ სვირის ღვი-
ნო და მოგვცა შეძლება ზედაზე გადაგვეშვა პურზე
და მიცვალებულიზა შენდობა შევეგეთვლა. ამისათვის
მამანო მე ესვამ მასპინძლის საღვრძელოს ძმაო
ღმერთმა დიდხანს გაცოცხლოს ყველას გვენახვო
შენი თეთრი წვერი, მიცვალებული გიცხოვნას, მი-
სი დანაკლისი დღეი შეგმარტოს შენ და მშვიდობა
მოგცეს. შენისთანა ქრისტიანი ღმერთმა ბეგერი მოგ-
ცეს სხეების საძაგალითით. ალავერდი ვარ თქვენთან
მამაო დეკანოზო დავით ასეთ პატიოსან მიცვალე-
ბულს გლოვა არ შეშვენის მისი მისვლითესლა ზე-
ცაში ანგელოზნიც განიხარებენ და ჩვენც ნუ გდა-
ვალთ ღვთის ნებას და ვთქვათ მრავალ-ჟამიდა.

პაპასკუა.

ნიკობურგი.

(ძველათ ფოთი)

„Стоячее болото всколыхнулось. უნებლით მა-
გონდება სტანიუკვიჩის რომან „Везь исхода“-დან ერთი
ადგილი, სახელდობრ, ის თუ როგორ შეხედენ Грязно-
польს მსტოვებნი აპასკილანტა კრუტოვსკოის პამფლე-
ტებს.

და ეს მაშინ, როცა ვაკვირდები სხვა და სხვა მოთქმი-
მოთქმას და კამათის კონიატელს, რომელიც ვოლდემარის
შენიშვნებს გამოუწვევია ფოთში.

„Защитите ваше с-во! Прежде бывало, въ Грязно-
полье жили мы мирно, а теперь писаки развелись“.

— Время нынче прогрессивное, всякий хочет
высказаться.

— Помилуйте, ваше с-во, отчего не высказаться,
развѣ я противъ этого!

Но если ругаются, клеветуют!

То обидно, когда на людей, посвятившихъ
труды свои на пользу меньшихъ братіи, взводить
клеветы...“ და სხვა.

ღიბს „ბეგები“ აუღელეგებია ვოლდემარის შენიშვნებს,
ზოგი გაიძიბს: ეს შინაურ, ოჯახურ კითხვაში ჩარევაა.
ზოგი კი—ეს დაწერილობებსა (თითქო მას ან წერილმანი,
ან მსხვილმანი პირტუ-ქანდებს). ზოგი კი—ეგ ლაჟში მო-
სკოა საზოგადო მოღვეწე ბოა და სხვა.

ამ შენიშვნების ირავლივ დღესაც ტრიალებს კამათი.
ურა ველ. ო. ის (ამთქმულ-მამთქმულთა) გლ. ებაში კი ამა-
იკითხავ: როგორ გააქდეს ასეთ პირებს შეევენ, ვინც ყა-
ზილარებიათ.

1871

რამ ააღივლა ეს „ზოგიერთები“? აშკარა წარჩინებულ პირთა „შეხებმა“, აშკარა იმ ასე ვთქვათ, „გრიანობა-პოლურ“ შეხედულებამ, რომლითაც ისინი გაეფიქროლი არიან და რომლის მეორებით თავისუფლათ ცურაობენ ამ დამყაყულ „კაბონში“.

მე სრულიადც არ მიკვირს ეს, მაგრამ სამწუხარო ისაა, რომ ზოგიერთებიც „ზოგიერთებიდან“ დადავლდომულადან ამ უხეიარ შეხედულებებით, ნუ თუ მათ არ იციან, რომ შეიძლება და დღესაც შეიძლება სხვა და სხვა პირთა ცოდვების მხილება და რომ ეს მხილება სასიამოვნოა არავის დარჩება?

ამ ზოგიერთების ლოლიკას რომ გავყვეთ (როგორც გავხედის, გავაყვადებინაო) მაშინ, არავისღურ კონცის დამტყუარ შეიძლება და ეს კი ძალიან ხელსაყრელი იქნება მათთვის, ვინც ტრადიციულად ჩვეულ დაზავებს რაგებს, თუ გააყვებენ, მიანც „ალმერთან“. მე მგონია საჭიროა ასეთ დამყაყულ შეხედულებებზე მალა დგანა.

ღიბა, ჩვენ გავაღწივრდით და შეძლების დავგირად ვაძინალებთ „ზოგიერთების“ ცოდვები, და მიუხედავად მათი დამაწყურებისა კვალდაც ვაშლავთ, „შეურთაცხყოფით, ყრპოთა ფებთა მტკერნი რა თქმა უნდა კორიანტელს ააყენებენ, მაგრამ ჩვენთვის სწორედ ეს არის სასურველი, ეს მაიი და ლაქიათა მათთა ქაქანი ჩოქმებს დამყაყებელი ჭაობის მდგმერთა გამოღვიძებას. ჩვერც ეს გვირდა.

ზოგიერთები (Ибо они сами не безъ пушка на рыльцѣ) რომ თავი დაახონონ შემდეგისათვის მათი ცოდვების გამოშვებებსა, თხავეენ თანახმი ჭორებს ცოდვებზე თითქო ვოლდემარის „ნეკატებიც“ და სხვა შენიშვნები მთელი მიმართულების (ფილუმისმეუა ერთი მიმართულება) აზრი იყოს, თითქო ყრძო პირს არ შეეძლოს ხმის ახალდება და პაჟფლტების სახით, ტუტების“ საგებროს საქმითა მხილება. ამაზე მათ უნდა მოგახსენო, რომ არც ერთ შემხვევაში მე არავინ სუელიორად არ მეოლია, არამედ პირად ჩემს შთაბეჭდილებას (როგორც მეთვალყურე) ვამცნობდი საზოგადოებას. საჭიროთ მიმართა—განვმარტო (რადგან ბევრნი დაწერის „უკუღმა კითხულობენ“—შემდეგი:

1) ყველა ჩემ შენიშვნებში ამა თუ იმ პირს ვებებოდი იმდენათ, რამდენათაც იმას კავშირი აქვს ამა თუ იმ საზოგადო დაწესებულებასთან, სადაც ის პირად მგებობრა-ნაცნობობით, პირად სიმამტარანტიატით და არა საქმის ინტერესით ხელმძღვანელობდა;

2) სწორით ამ აზრითა შენიშვნები ქ-ნ დანა-ზე, „იავუზაზე“ და სხვებზე და არა ქუჩური მნიშვნელობით, როგორც ამას ზოგიერთები ხსნიან.

3) და ჯ-იას წინააღმდეგ (მთრახმის ერთ-ერთ ნომერში—ხელმოწერული) შენიშვნა, მე არ მეკუთვნის (რასაც რუდაქცია დამოქმედებს), პირიქით ჩემ შენიშვნაში მე წინააღმდეგ დავწერე. *)

4) და ჯ-იას სრულიადც არ ვაღმერთებ მე, არამედ ვებები შენიშვნებში, იმდენათ, რამდენათ ის ხეირიანი პედაგოგი იყო, რამდენათ ის ბრძალ ამ ეპორჩილებოდა „ბრძანებლებს“;

5) არც ერთი „მიმართულების“ კოლექტიური აზრი არაა ჩემი შენიშვნები, არამედ პირადი ჩემი შთაბეჭდილებები;

6) მე, როგორც მეთვალყურე „პაჟფლტოში“ ბევრ-

გან ემპირიულ საბუთებით ეხელმძღვანელობდი, ბევრგან კი იმ „ხელნაუბრად“ დაქტებით, რომლებიც სინამდვილეში არსებობენ.

7) მე, როგორც მეთვალყურე გარეშე დავგვარ ყოველგვარ „პარტიობის“ იგულისხმება—რა პოლიტიკური პარტია, არამედ აქაურ („ოპიტივების“ ირგვლივ დაზამული „პარტიობა“) და ამიტომ სრულიად დამოუკიდებლათ ვესჯელობ.

რაც შეეხება იმას, რომ ჩემ გამოთქმებს „ქუჩური“ მნიშვნელობით ხსნიან ამაზე უნდა მოგახსენო „ბუღვარის კომენტარობებს“ რომ მათი საქმეა ასე მოქცევა, ვინაიდან ჭართული ანაზახის თანახმა, „კოკასა შინა რაუცა დავს, იგივე წარმისინდება.“ ავტორი ყოველ შემხვევაში არაა იმაში დამნაშავე, რომ ივანეს ან ვახუშტის „ყველაფერი თავისებურათ ესის და ხსნიან“.

დასასრულ ბუღვარის კრიტიკოსთა ნატაქციეი „ლიტერატურულ ეთიკაზე“, შეიძლება ჭარს გავატანოთ, ამით არც ეთიკას და არც მეთიხველებს არავერი დააღვლებდა. ჩვენ ნაკლებ ვუწვეთ ანგარის მიას, თუ რას იტყვის Maria Петровна, როცა საბუთები გვეწვება ამა თუ იმ „სახობად მოღვაწის“ წინააღმდეგ ხმა ამოვიღოთ. ის გარემოება რომ ვოლდემარის შენიშვნებზე ლმედისაც კავთომბენ, რომ ისეთებიც კი კითხულობენ, რომლებსაც თავის დღეში არ აუღია გახეთი ხელში, მათ და უნებლიეთ აშკარად მიწობას იმას, რომ „стоящее болото ископаныюлось“. შემდეგისთვისაც მზად ვარ ნიკოპურელთა სამსახურისთვის!

ვოლდემარ.

წიმილები რედაქციის მიმართ.

ბ-ნო რედაქტორო! უმთრწალესად გთხოვ თქვენს ცახეთის სმქალებით ნება მომცეთ სმქადატროს სამსართობი გამოქაყვია ბ-ნი გიორგ კვაყავ, რომელსაც სეგუებრისი სერობისათობისა ერთ-ერთ კლასზე გიდი დამქაბს, თითქო მე „უხურეუქლეყოფი“ სთფელი გლჯობას სერობის არჩევებში თაიასი წარმომადგენლები გაიყვინან. მე ძლეერ მაკორეებს მისი სმქით სქქაქაქი ბ-ნებით, თუ მას კი სქქობა „ჩქითად სმქადლობის“ მოქმობას, მე რადა მეტაქმეტე ვაქი ვარ? მოკახსენებთ, რომ ფოველიევის, რდ ჩემზე ბ-ნმა შეკავთ იდაზარავა, წქმისად წქელის სიფრუკ და რომ მე ზეკმარად აწ ვაღანარავთ, ამის ცოცხალი სმქითას სმქი თეისის ღუმა.

ას ბ-ნო ვავსავა, ჩემის დამირებობით თქვენ ფოის ვერ გახვალთ! მაღალ სევერებშია და დაბალ ღობებშია მქვეხნარად იციან, რომ მე მოფლენილი ვარ მსხველ მქაქაქელთ ვხუ თავად - ახანობთა ზურგის ენსამკარგება და ამ თქვენი ვეხვავობისც თავზე მსხვევთ. რუ თუ თქვენ, კანათლებელმა ვაგმა, არ იციან რომ მე მქაცს, მე სხაზებას ვეხვავებო?

იციან, რასკავრეველას იციან, მაგრამ განზახს მქამებთ ცილას და მქმებობთ. ამისათვის ვაქვე ვთ სმქადიატროს სამართობი. ჩემის მხრით ვასხვლებ სქასტორ ა. ს—ს და ი. შ—ოკს. დაე მთი ვაღსწევიტონ ვინ აის ჩვენ ორში მართობად.

3 აქისის სარჩევნა კანონი.

*) რედ. ამოწმებს, რომ დასახელებული ცნობა ვოლდემარის არ ეკუთვნის.

უეზი ბურჯუაქს.

მოქმედება მესამე.

(დასასრული, იბ. „მათრ. და სალამქ.“ №№ 6, 7, 8, 9, 10)

გამოსვლა VI.

(მიხეილი და ზველე)

პავლ. არა! მამა ნუ წამიწყლებდა ამ უჩიტელმა მომბძულა, კაცო, თავი? სულ აქანება, დოჟლია ზი-რი და მიჩერება ჩიჯოს... კვდება; ჯავრით კვლენ-ბა... მას ეგონა მივათხოვებდი...

მიხ. ხა... ხა... ხა... სასაციონოა ღმერთმანი! ისიც რო კაცობას იჩემებს!.. ხა... ხა... ხა...

პავლ. კაცობას და მერე რაღვალ? ერთობის დროს თელი სოფლების გუმბერაოლი ეგონა თავი... ყველა რო უჯერებდა!.. სისულელე რო ერთ-ქვა, მისი ნათქვამი მაინც კარვად მიაჩლიათ...

მიხ ეხ, ვინ მისცა სოფელს ქუა, მაგისთანებს რო ჩოუვარდა საქმე ხელში, იმიზა გაკეთდა რამე...

პავლ. არა, იცი? ახლაც რო ყველა უჯერებს... ეს რაცხა ბიბლიოთეკაო, კლასის ვალიდენ-ბა, საერთო ღუქანი... ყველა მან მოაფოჩიხა...

მიხ. ეხ, კაი თუ კაცი ხარ! თითის სიგრძე კაცის კაცობა ვინ თქვა... კაცი კი არა მაგი კრუხის მისაბამი პალოა...

პავლ. ხა... ხა... ხა... მამა ნუ წამიწყლებდა, სი-მართლესი ნამდვილი კრუხის პალოა...

მიხ. ან კიდევ ეს რაფერ შეიძლება კაცი ენ-დოს იმ კაცს, ვისაც ჯიბეში ხინკი არ მეძებება... სოფელი სულელია, თვარა, მაგას რამე საქმე უნდა ანდოს? თუ რამეს აკეთებს, ყველას თავის სასარ-გებლოთ... (ამ დარს ჩიტრეკას და ეფეშის ხმა ის-მის. გუღმოსუ იას ეტობათ. ცოტა ხნის შემდეგ ში-შეტბუქა შემოაკვდაც სენასზე და იტყვის. „ბატონო, ქაბატონი გხმობიალბს“. ზველე გადის. კოტას ხანში დაინტერესებულ მიხეილიც გაუგება).

გამოსვლა VII.

(მასწავლებელი, ჩიტრეკა და შემდეგ ჩიტუქა. თით-ქმას შთეული სენას შეუჯუჯათ ჩაივლის. მასწავლებელს ხან წერთაბა ესატება სხეზე და ხან შუდარს ჩიქოსადაში. ჩიტრეკა ხტის და სივალს ძლიავს იმაგრებს. ჩიტოს სხივით ელამება, შემდეგ სანქარით გადას).

ჩიტრ. ოხ, შენი მიზონის ქირიმე თანასლო, შენი! მიყვარხარ ბიჭი რო ხარ იმიზა!.. ფოლა-ლიანი ბიჭი ხარ, ზაფთი გაქ, ზაფთი!.. რა გემოზე მოაწვევ საქმე! მთელმა ქვეყანამ იცის...

მასწ. მარჯვეთ ჩემო ჩიტრეკო, მარჯვეთ... თავი და ბოლო ახლათ...

ჩიტრ. დარდი ნუ გაქ!.. ჩემი შიშობუქა მო-

მიკვდის, თუ სიკვდილი არ ვინატრო... ისე გოუ-ხლი საქმეს, რო ქვეყანაში თავის წამოტობას სუ შე-ედლოს...

მასწ. აბა შენ იცი...

გამოსვლა VIII.

(მიხეილი მარტო)

მიხ. (შეშტეტება) მამ ღდებო, ღდებო უჯანსიენ-ლი წამი... კიდევ ცოტა ხანი და მეც მისს გულ-მეკრღმი შექნება ხელეზი... ძუძუებში... უხ, რა ბედნიერებაა (ხეგებს იხეხს, კროსს) გავწორდებ, ვავლამაზდები... (სარკეში იტყობება, ტანისმოსს ის-წარებს, ღვაჭებს იხეხს) უხ; ვადვირივ, მეტრ არა ვარ კაცი... შევიზღე... რა კარგი ყოფილა სიყვა-რულე!.. (იგზიხება სარკესთან, თან კარგებისკენ უქი-რებს თვალი). ახლავე შემოვა, ჯერ თავს მოვაწო-ნებ, შორიდან მოვიყვან ეშხზე და მერე მიხვილმა იცის... არა, ღმერთ წინაშე—ღამაზიც რო კარ ვარ! იმიზა რო ოღუნე თვალეზი და ყოველ დღე წვრილებს მწერს... იე! სწორეთ რო კობტა ბიჭი ვარ... ჩერქესკაზე უფრო სწორეთ რო ეს რუსული ტანისამოსი შვედნის... კიდევ იმიზა რო მამწერა ჩემმა გვრიტმა: ახლა რუსულათ გამოწყობილი მე ჩვენყო... იცის გემო! ვის არ აუთამაშებდი ასეთი შთრინვი ბიჭი გულს? ჩუ... ფხის ხნაია... მო-დის, მოდის! (ეუწუ უგადას), არა, მოკვედი კაცი (დადის) უცეფ რამე უზრდელობა არ ჩევიდინო, ჩე-მებუღმა არ წამოძკრას... თამოკავებულათ უნდა ვიყო (ზველეებს) მოდის, მოდის. (ჩიტუქაა მართლაც შემოდის და კარებში ჩერდება)

გამოსვლა IX

(ჩიტუქა და მიხეილი)

მიხ. (მუღარით) ჩემო დერთო... ჩემო...

ჩიტ. შუა სენასზე კამოდას. შიშობლები კარებდან იჭვრებუქანს) რა გნებავთ?

მიხ. (მიაწევა) ჩემო ჩიტო... მიყვარხარ...

ჩიტ. მე კი მეზიზღებით! (შიშობლებს სიძარზით რა ქან არ იცან).

მიხ. ჩემო სულიკო, შემობრალებო, ნუ მტან-ჯავით...

ჩიტ. ვინ არის თქვენი სულიკო?! თქვე სულ მღაბალო თქვენ! ვის უზნდავთ თქვენ ამას? ვინ თქვენ და ვინ პატიოსანი გრძობან? ვინ თქვენ და ვინ სიყვარული?!

მიხ. კარგი გენაცვალე, მაქმარე... (მოიწევა).

ჩიტ. შორს ჩემვან! შორს ჩემვან მტაცებელი ცხოველო! (შიშობლები ბრზხით სვებთან).

მიხ. (შეჩერდება და ცასწო დაბა. ჩუმათ) ეს რა ამბავია ჩემს თავზე? (ხმა მადლად) ჩიტო ჩემო, სულ მისხრობა ხომ არ შეიძობდა თუ გიყვარვართ, ბა-რემ საქმეც ვავითოთ...

ჩიტ. ვაიგონეთ, რომ არა თუ მიყვარხართ, მეზობლებით კადვც! თქვენისთანები ჩემგან სიყვარულს ვერ ეღიროსებიანი! თქვენ თქვენისთანებში ძივით გულის სწორი, აქ ადგილი არა გაქვთ!

მის. (ზარდაცემული) მაშ რა ვეროლებს რათ წყნართ?

ჩიტ. რისი წერილები? ხომ არ შეშლილხართ?!

მის. აი თქვე... თქვენი წერილები (იღებს უხადანს).

ჩიტ. გესმისთ?! მე თქვენთვის არასოდეს ერთი სტრიქონიც არ მომიწერია და არც ისე დავიბნობრებ თავს, რომ თქვენისთანებს წერილი მივსწერო და დაუფერობრდე!.. არასოდეს!..

მის. აბა ეს ვისი... ვისი ნაწერი?

ჩიტ. ეშმაკმა არ იცის თქვენი თავი! რა ვიცი მე ვისი ნაწერი... ყველაფერი ეს პირველი და უკანასკნელი იყოს ვაებატონო! გესმისთ? (გადის).

მის. (თავისთვის) მგონი შევრცხვი, დავიღუბე ..

გამოსვლა X

(ზაფხუ, ეგვიპტა და მხეილი)

პავლ. (შეშფოთვით ცოლთან ერთად) მაჩვენე შეილო წერილი, მაჩვენე!.. აბა ვისი ნაწერი?..

ეფემ. გვიჩვენე, გვიჩვენე... (გაშტურებული მხეილი ასეუგს).

პავლ. მამანუწამიწყდება ყველა ჩიტოს ნაწერი... ყველა... აბა ვისი ნაწერი იქნება? ან?

მის. არის? (ზაფხუს)

ეფემ. არ არის, არა! დავიღუბეთ .. დავიფსეთ...

მის. (ეგვიპტას) არ არის? ან?

პავლ. მისი ნაწერი, მისი მამანუწამიწყდება!.. მისია!..

ეფემ. არაა. არაა. ვინ შეგვარცხვინა, ვინ მოგვეტრა თავი? ვინ?..

მის. (ნაწვეტ-ნაწვეტათ) ან? მოეტყუედი? მომეტრა თავი? შევრცხვი? ვაგეტილი კაცი?.. ა?

პავლ. (ჩაგვირგობის შემდეგ) ვაი, მგონი მართლაც არაა მისი ნაწერი! დამესხა ურგებზე წყალი? ჩამვიდარა კოჭი ნაცარი? ან? ვინ გამოიწყვიტა სოფელ ქვეყანაში? ვინ?.. ან?..

ეფემ. რა მემსრო? რა მემსრო? სად გამოვჩეთ? ვის ვეჩვენო?

პავლ. გამომეტრა ყველა ვიღაცამ, მირა რავე გამომეტრა? დამკლა, მირა რავე დამკლა! ამ ურჯულომ, ამ შეჩვენებულმა!..

მის. რაა ეს ჩემს თავზე? რაც არ დამმართია ის მიქნეს? სად ვავიარო? ვის შევებდო?..

ეფემ. კაცო, ეგება პოჩერა გაფეიკვლა, დააკვირდი კარვად...

პავლ. შეიძლება... შეიძლება...

მის. ვინ იცის... ვინ იცის, ეგება მართლაც ანა... ვინ იცის, ვინ იცის... დაუფერობრდე! (შმაღახა ამკლით ათავაქოვრებ).

გამოსვლა XI

(ივანევე. მასწავლებელი, ჩიტა, ჩიტარეკია და შაშუი-ბუჭა)

პავლ. (ხეკენით) შეილო, ვაგვაგებინე რაშია საქმე. ნუ დაგვეტრი თავები!.. ნუ შეგვარცხვინე...
ეფემ. შეილო, ჩემო ჩიტო, ნუ მიყობი ეშმაკებს... ნუ კრავ კარზე მომდგარ ბედს ხელს!.. გვითხარი, შენი დაწერილია ის წერილები, თუ არა? შენი ქიარმე...

მასწავ. ის წერილები ყველა ჩემი ნაწერია, მე ვატყუებდი მხეილ მელტაქსს, მინდოდა შემვრცხვინა, საქვეყნოთ თავი მომეტრა ამ ფულით გაკვიკინებულ ვაებატონისათვის! მინდოდა ყველასათვის აშკარათ მეყო მისი სულიერი სიმდაბლე და გარყვნილება და კიდევ მივალწე მინანს. . ჩიტულის ამაში ბრალი არ უძეგს...

მის. ვასტე მისო! ჩამუღაბე მიწო! გამაქვრე, მომსტე!.. სად გამოვთე? ტანისამოსი მინცარ მეცვალა. . ქვეყანამ იცის!.. ქვეყანამ!.. (სასოწარგვეთილი დგას).

პავლ. ვი დედაჩემს! რას მოვეწვარი ამას!.. ესლა მაკლა... საქვეყნოთ შევრცხვინა, არა?

ეფემ. მომკალით, მომკალით ვიცხამ! ქრისთიანო...

მასწ. იცოდეთ ყველამ, რომ დღეიდან ჩიტო ჩემია .. (ერთმანეთს ჩავიღებენ ხელებს).

პავლ. ან? შეილო ვაგვიწყრა ღმერთი? ა? ჯერ მაცალე და... ჯერ მაცალე და... შენ თუ ტყლივზე არ ვაგასეც ცემით მე კვტარი ვიქნები მაშინ!.. შენი წიხლი მაშინ ჩემს გვერდებში!..

მის. მე აწი ქვეყანაში ვამოჩენა არ შემიძლია, ვამითხარეთ მიწა, ჩამავდეთ შით... გამოვწყედი ტოლმთხრო... ვამეფითიშე!.. მერე ვინ მიქნა ეს, ვინ? ან?..

ჩიტარ. აბა რავე გეგონა ბურჯულაძე! ვინ მოვაშვებდა შენ ამისთანა ქალს... ჩემეტრე ათანასეს, მირა მოგაბა ეფეთი თუ არა!..

მის. ვი დედაჩემს, ვი დედაჩემს!..

ჩიტარ. შიშტიბუქ, მოდი აქ. მე და შიშტიბუქაც დღეიდან ვარაზტეხული ვართ ერთმანეთში. (ქხუვა) ვერაგინ დავგაშორებს...

ეფემ. დავგესხა კერიაზე წყალი... დავგესხა...

ჩიტარ. ბურჯულაძე, შენ რას შობი? ვინაა შენი ცალი? ჩიტოს უღალატე? ეფეთი ბურჯულაძე... ბრანწი... ბრანწი ოცდახუთი. . ახალ შეგვირღო ტანისამოსს მოუარე ბოშო, არ დავგინჩნოს...

ფ ა რ დ ა

ვ. მალაქიაშვილი.

ნაჩილუბი უზგაჟოსადი

დ. სამტრედია.—ამ დღეებში აქ ერთი ფრიად არა სასიამოვნო ამბავი მოხდა. როცა სლამოს მატარებლის მოსვლის დროს სადგურის ბაქანზე ერთი ქართველი მამულიშვილი ექიმი და ვიღაც მანდილოსანი დასეირნობდა, მათ თავს დაესხა ვიღაც ახალგაზდა ებრაელის ქალი და ორივე ქორივით გაუწეა. როგორც იქნა ექიმი და მანდილოსანი ხელიდან დაუსხლტნენ და ხელში შეატიეს მანდილოსანმა ნაწნავები და ექიმმა წვერულავაში.

წიწაა.

დ. აბაშა.—ამ დღეებში აქ იკიდავეს ორმა მღვდელმა—ჯაკობიამ და კვერკველიამ. ქიდაობას ხალხი ბლომით დაესწრო. ჯაკობია დამარცხდა, მაგრამ ეს დამარცხება გამოიწვია იმ გარემოებამ, რომ კვერკველიამ დაარღვია ქიდაობის წესი და ქოლგის ტარით სცემა ჯაკობიას ცხვირ-პირში. მაჟურებელნი ძლიერ აღაშფოთა ამ გარემოებამ გამოიძიება სწარმოებს.

კვათანის საზოგადოებაში ეკლესიები გაიფიცენ. მოითხოვენ ახლად აშენებას. წირვა მრავალ ეკლესიებში შესწყდა.

ფოსტალიონი მესხი წერილების მიღების დროს ყველას მეტრიკულ მოწმობას და ნამსახურობის სიას სთხოვს.

პრივტ ეშმაკი.

ს. ხიღისთავი. (გურია) ნ ოქტომბერს ჩინგრა მანდილოსან-ბარიშნეგით დატვირთული მდ. გობაზოულის ხიდი. მრავალი მანდილოსანი ჩავარდა წყალში. ბედით ამ დროს იქ შესესწრო ერთი მოსული ახალგაზდა, რომელმაც ხელათ „უყუენთა“ და მოტივტივე ბარიშნეგი დარჩობას გადაარჩინა. საინტერესო სანახავი იყო, როცა წყლიდან გამოიღოდა, სამი „ბარიშნა“ ერთათ გამოჰქონდა, ერთი კიბილებით და თითო ხელეგნით. ადგილობრივი საზოგადოება მადლობის გადასახდელათ ემზადება.

ამხანაგობა „მობა“ დროებით დიშალა. წვერები აქეთ იქით დაიფანტნენ. სერბინეს ბალმა ყურები ჩამოყარა.

დ. ჩოხატაური—ამ ბოლო დროს ძალიან გაზვიარდა გვერდების ზელო. თუ ვინმეს გაუწყრა ღმერთი და ბაზარში ფეხი ჩამოუცთა, სულ ერთია ქალი იქნება თუ კაცი, წელმოუტეხელი ვერ წავა. ამას წინათ ერთ მოხუც ქალს ისე დაუზილეს გვერდები, რომ ერთი კვირა ლოგინიდან ვეღარ ღებდა. რამ შეაბურა ეს „დაცველი“ რაინდები ვერ გაუგიათ.

იყო.

ს. სვირი—ქუთათურმა „იალტისტებმა“ ერთი განყოფილება სვირშიაც დაარსეს.

ადგილობრივი მღვდლები ძალიან გაგვიანაწყენდნენ, რომ წელს მდარე ღვინო დავიღდა და ქელეხებში ვეღარ თვრებიან. ამას წინათ ერთ ქელეხში მამა მკედლიძემ კინალამ სცემა მიკვალბულოს პატრონს, რატომ კარგი ღვინო არ დამალვიენო.

ორსოფლლი.

სად. მუხიანი—მირაბს გრიგოლ ბერაძეს ექს მირაბობას აძლევენ. მიზეზი ის არის, რომ ყანების მოსარწყავი არხი რიონიდან პირდაპირ თავის ეზოში მიუშვა.

ღიღი გავლევების გამო ქები ვაშრა და რომ ხალხი წყურვილით არ მოკვდეს, გადასწყვიტეს გახსნან კიდევ 24 სამიტიკრო დუქანი.

დესპოტი.

ოფიშქვიით.—მარკოზ სანებლიძემ ახალი საშუალება გამოიგონა დამშეულ გლეხების დასახმარებლათ, რადგან ფუთი სიმინდი სამ აბაზ ნახევარზე ნაკლებ არ იყიდება, ის თითო აბაზათ აძლევს მოყვანლობით დაზარალებულ გლეხებს ფუთ სიმინდს. მხოლოდ ფუთი სიმინდის აწონაში სულ ცოტას იღებს, ასე ერთ მანეთს, არც მეტს და არც ნაკლებს.

დესპოტი.

447990

კოლეგი. გიგო ლორია უგუნებოთ შეიქნა, რადგან სულ ყველა სახნავ-სათესი მიამული ვერ აიღო იჯარით და მუშები ერთმანეთს ვერ გადაჰკიდა. კადინა ვასასიამ იმაში კი დააარწუნა ხალხი, რომ უმრევლოთ ცხოვრება არ შეიძლება, მაგრამ ჯერ ის ვერ შეაგნებია შეუძლია თუ არა ხალხს დრამის გადარუხვდლათ ცხოვრება.

მერცხალი.

შინდისი. პურით და ღვინით განთქმულია

ქართლის სოფელი შინდისო, ე როგორ ვაგმრავლებია ხალხი უნამუს-სინდისო? უშიშრათ დანაიარდობენ სინდელის მელა-ტურები, უბრალო სიტყვა-რო წაგდდეს დაკვეთილი აქვთ ყურები. ვაჩილა ავხედ დავხედავს გულზე მივაბჯენს მახვილსა ძნელად დაუფერე ხელიდან გამოსარჩენში დაკდილსა.

ს. სიმონოვი.

მათრასის ფოსტა.

ბათუმი, „გეგაფს.“ არ დაიბეჭდება.

ჯეხტაფოსტო. მელას. სხვისი ლექსების პარკის, ქათმები მოგაპარათ ის აჯობებდა, არ დაიბეჭდება.

ბორი. „მს მშ მარა-ს. გვეჯრა ბატონო, მაგრამ ვწუხვართ, რომ ეს ჩვენი ვართ, რომლებიც ამოვს ვეძებთ ახრე“ს თქვენს ლექსში.

ბაძო. „ნავთს.“ ამბობენ ნათეო წყალს არ შეირევსო და გვივირს თქვენი წერილი იგერ რამ ვაწყალ-წყალა!

საღამო. ს. სიკიჩინიშვილს. მივიღეთ თქვენი ლექსი „მზე და მთავრე“ სადაც მთავრე ეუბნება მხეს:

იუძოროსტულ ზოპულიანრული, ეთკველ-კვირეული, სურათებინი ქურსნალი

„მათრასი და სალამური“

წელიწადში ღირს 5 მან., ნახევარი წლით — 2 მან. 50 კ., ერთი თვით — 50 კაპ.

ვინც წლის ბოლომდის გამოიწერს და ლირებულ ფასს (2—50) სრულად გამოგზავნის რედაქციას, გაეგზავნება აგრეთვე უკვე გამოხული „სალამურის“ აღმანახები 7 ნომერი.

მიიღება დასაბეჭდი განცხადებები: პირველ გვერდზე სტრუქტონი 20 კ., უკანასკნელზე — 10 კ. დროებითი რედაქციის მდრესი: Тифлиς, Типография Т-ва «Шрома» Василию Болквадзе.

«მთვარემ პასუხად შეუთვალა: ნურას ჩხახვ ძამილო, შენთვის გაჩერედ გეჯდის მე ნუ გამიწეე მტრობასო.»

უზგობესი იქნებოდა ეს ლექსი მთვარეს მზისათვის კი არა, პირდაპირ თქვენთვის მოეწევა.

აგაზა. „მარ-ცემესლს.“ „კოკასა შინა რაცა სდვას იგივე წა-მოსლენდების“ო, ამბობს ქართული ანდაზა, თქვენს ლექსში კი (სატრფოსადმი) ქარი ერთობ სჭარბობს ცეცხლსა.

იყიდება „შრომის“ სტამბაში

და ბერეთვე ცაგესხანებათ მსურველთ:

- 1) „ეშმაკის მათრახი“ 1907 წლისა 13 ნომერი ერთად შეკერილი. . . . . 18. 30 კ.
- 2) „ეშმაკის მათრახი“ და „მათრახი“ 1908 წლისა, 35 ნომერი ერთად შეკერილი . . . . . 2 — 50
- 3) „აღმანახები“: აკაკი, ეშმაკი, გოჯოხეთი, ეშმ, მათრ., და ტარტაროზი, — სულ 10 ნომერი ერთად შეკერილი . . . . . — 50
- 4) „ქრისტინე“, ოთხ მოქმედებიანი დრამა ე. ნინოშვილის მოთხრობიდან 3. ირეთელისა . . . . . — 20

ვინც პროვინციებიდან გამოიწერს და ლირებულ ფასს გამოგზავნის, ფოსტის გასაგზავნი ფული არ გადახდება.

მსურველმა უნდა მიმართოს „შრომის“ სტამბაში, ვასო ბოლქვაძეს. ფულის მაგივრად ფოსტის მარკების გამოგზავნა შეიძლება.

დაიბეჭდა და გამოვიდა გასასყიდათ ახალი დრამა

პ. ი რ მ თ ღ ი ს ა

ქრისტიანე

(სიუჟეტი ადგებულია ე. ნინოშვილის მოთხრობიდან).
წიგნის გამოწერას შეიძლება მხოლოდ ნაღდი ფულით შეიძღვეთ ადრესით: Тифлиса, Типография Шрома В. К. Болквадзе.

ვინც არა ნაკლებ 50 კალოსა გამოიწერს, დართობა 25%.

ვისაც სურს პროვინციებიდან თითო კალიზიწეროს, შეუძლია გამოგზავნოს ერთი აბაზის მარკები და ამ ფაშის მიიღებს თავის ადრესზე.